

TASAVVUF ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TASAVVUF KÜLTÜRÜ VE EDEBİYATI TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü, 2016 yılının Şubat ayında “Tasavvuf Kültürü ve Edebiyatı” başlıklı tezsiz yüksek lisans programını başlatmış ve ilk öğrencilerini 2015-2016 Bahar Döneminde kabul etmiştir. Program, her branştan ilgiliye tasavvuf ve ilgili konularında lisansüstü eğitim yapma imkânı sağlamaktadır.

Program içeriği; tasavvuf doktrini, tasavvuf tarihi, tasavvuf edebiyatı konularını birbirleriyle ve temel İslâm bilimleri ile bütünlüklü, İslâm düşünce ve medeniyet tarihi konuları başta olmak üzere sosyal alanın çeşitli disiplinleri ile ilişkilendirilerek yapılandırılmıştır. Program, aynı zamanda, “İslâm düşünce ve tasavvufu” perspektifine dayalı Türkiye kaynaklı disiplinler arası kültür çalışmaları üretimine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Daha yakından bakıldığında, bu coğrafyada kültürü konu alan her çalışmanın tasavvuf alanına müracaat etmek durumunda olduğu görülür. Tasavvuf ile ilgili araştırmalar, günümüzde toplumbilim ve insan psikolojisiyle ilgilenenlere de yeni bakış açıları getirebilmektedir.

Bilimsel içerik danışmanlığı Üsküdar Üniversitesi Rektör Danışmanı Prof. Dr. Mahmud Erol Kılıç tarafından yürütülmekte olan program, tasavvuf alanının araştırma dilleri olan Osmanlı Türkçesinin öğretimi başta olmak üzere Arapça dil destekli olarak verilmektedir. Arapça öğretimi, öğrencilerin klasik metinlere nüfuzunu artırmak amacıyla programa özgü olarak Osmanlı klasik usulü ile yapılandırılmıştır. Farsça, seçmeli dersler arasında yer almaktadır.

Öğrenci, ayrıca isteğe bağlı olarak bir yıl Arapça Hazırlık Eğitimi alabilmektedir. Arapça Hazırlık Eğitimi, Enstitünün, 29 Mayıs Üniversitesi Arapça Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ARÖMER) ile geliştirmiş olduğu özel bir protokol çerçevesinde ARÖMER tarafından gerçekleştirilmektedir.

TASAVVUF KÜLTÜRÜ VE EDEBİYATI TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**I. YARIYIL**

Dersin Kodu	Dersin Adı	Türü	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
TSV 530	Tasavvuf Düşüncesi	Z	3	0	3	6
TSV 507	Osmanlı Türkçesi	Z	3	0	3	6
TSV 504	Tasavvuf Tarihi	Z	3	0	3	6
TSV 562	Arapçaya Giriş	Z	2	2	3	6
	SEÇMELİ 1	S	3	0	3	6
TSV 559	Proje Geliştirme (Dönem Projesi Hazırlığı)	Z				15
TOPLAM			14	2	15	45

II. YARIYIL

Dersin Kodu	Dersin Adı	Türü	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
TSV 532	Tasavvuf Klasikleri	Z	3	0	3	6
TSV 534	Tasavvuf Kültür ve Sanatı	Z	3	0	3	6
TSV 536	Tasavvuf Edebiyatı ve Metin Tahlilleri	Z	3	0	3	6
	SEÇMELİ 2	S	3	0	3	6
	SEÇMELİ 3	S	3	0	3	6
TSV 580	Dönem Projesi	Z				15
TOPLAM			15	0	15	45

SEÇMELİ DERSLER

		Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
TSV 538	Tasavvuf Ahlakı	3	0	3	6
TSV 540	Arapça Metinler	3	0	3	6
TSV 542	İngilizce Tasavvuf Metinleri	3	0	3	6
TSV 544	Mevlana Düşüncesine Giriş	3	0	3	6
TSV 502	Tasavvufî İrfan Işığında Kur'an ve Sünnet	3	0	3	6
TSV 546	Tasavvufî Türk Edebiyatında Zirve Şahsiyetler	3	0	3	6
TSV 548	İbn-i Arabî Düşüncesine Giriş	3	0	3	6
TSV 550	Tasavvuf ve Psikoloji	3	0	3	6
TSV 552	İslam Düşünce Tarihi	3	0	3	6
TSV 554	19. Asır Sonrası Türkiye ve Dünyada Tasavvufî Akımlar	3	0	3	6
TSV 556	Farsça	3	0	3	6
TSV 524	Araştırma Yöntemleri	3	0	3	6
TSV 526	Mesleki Metinler	1	0	1	2
TSV 528	İslam Medeniyeti Tarihi	3	0	3	6
TSV 558	Tasavvuf ve Dinler Tarihi	3	0	3	6
TSV 563	Osmanlı Türkçesi Tasavvuf Metinleri	3	0	3	6
TSV 564	Tasavvuf ve Şiir	3	0	3	6

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ TASAVVUF ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ**2017-2018 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI AKADEMİK TAKVİMİ****GÜZ DÖNEMİ**

Lisansüstü Programları Ön Kayıt İşlemleri Başlangıç Tarihi	16 Mayıs 2017
Ramazan Bayramı (24 Haziran 2017 Arife Günü ½)	25-27 Haziran 2017
Lisansüstü Programları Kesin Kayıt İşlemleri	12 Haziran-02 Ekim 2017
Kayıt Yenileme İşlemlerinin Son Günü	29 Ağustos 2017
Zafer Bayramı	30 Ağustos 2017
Kurban Bayramı (31 Ağustos 2017 Arife Günü ½)	01-04 Eylül 2017
Derslerin Başlama Tarihi	2 Ekim 2017
Ders Kayıt Tarihleri-Danışman Onayları	02-06 Ekim 2017
Oryantasyon Haftası	02-06 Ekim 2017
Ders Ekleme / Bırakma Tarihleri	09-13 Ekim 2017
Cumhuriyet Bayramı (28 Ekim 2017 ½)	29 Ekim 2017
Ara Sınav Tarihleri	13-19 Kasım 2017
Ara Sınav Sonuçlarının Otomasyondan Son İlan Tarihi	22 Kasım 2017
Yılbaşı	1 Ocak 2018
Derslerin Son Günü	5 Ocak 2018
Final Sınav Tarihleri	08-21 Ocak 2018
Final Sınav Sonuçlarının Otomasyondan Son İlan Tarihi	24 Ocak 2018
Bütünleme Tarihleri	29 Ocak-04 Şubat 2018
Bütünleme Sınav Sonuçlarının Otomasyondan Son İlan Tarihi	5 Şubat 2018

BAHAR DÖNEMİ

Lisansüstü Programları Ön Kayıt İşlemleri Başlangıç Tarihi	4 Aralık 2017
Lisansüstü Programları Kesin Kayıt İşlemleri	01 Ocak-10 Şubat 2018
Derslerin Başlama Tarihi	12 Şubat 2018
Ders Kayıt Tarihleri-Danışman Onayları	12-16 Şubat 2018
Ders Ekleme / Bırakma Tarihleri	19-23 Şubat 2018
Ara Sınav Tarihleri	26 Mart-01 Nisan 2018
Ara Sınav Sonuçlarının Otomasyondan Son İlan Tarihi	4 Nisan 2018
Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	23 Nisan 2018
Emek ve Dayanışma Günü	1 Mayıs 2018
Derslerin Son Günü	18 Mayıs 2018
Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı	19 Mayıs 2018
Final Sınav Tarihleri	21 Mayıs-03 Haziran 2018
Final Sınav Sonuçlarının Otomasyondan Son İlan Tarihi	6 Haziran 2018
Bütünleme Tarihleri	07-13 Haziran 2018
Ramazan Bayramı (14 Haziran 2018 Arife Günü ½)	15-17 Haziran 2018
Bütünleme Sınav Sonuçlarının Otomasyondan Son İlan Tarihi	18 Haziran 2018

DERS İÇERİKLERİ

TSV 530 Tasavvuf Düşüncesi

Ders, tasavvuf metafiziğinin özellikle insan-evren-Allah ilişkisi konusunda asırlar boyunca oluşmuş ana başlıklarını ele alır. Tasavvufun İslâmî ilimler arasındaki yeri, felsefe ve teolojiye nispetle metodolojisi, bu metodolojiye istinat eden başlıca konuları, kadim bilgeliğin insan yaşamına ilişkin öğreti ve pratiklerinin İslâm düşüncesi ve pratiği üzerindeki etkileri incelenir.

İbnü'l-Arabî, Mevlânâ, Yunus Emre, Ahmed Yesevî gibi mutasavvıf düşünürlerin öğretilerindeki ana temalar, bu öğretilerin günümüz insanının bireysel ve sosyal hayatındaki yeri ve insanın “anlam arayışı”na katkısı, dersin ana başlıkları arasındadır.

TSV 507 Osmanlı Türkçesi

Osmanlı Türkçesi olarak adlandırılan, Türklerin yaklaşık on asır kullandığı Arap alfabesi ile yazılmış metinleri okuma ve yazma, Türkçe kelime ve eklerin yazılmasına dair kurallar, Osmanlı Türkçesinde yer alan Arapça ve Farsça unsurlar 19 ve 20. yüzyıl metin örnekleri üzerinden ele alınır. Osmanlı Türkçesiyle yazılmış mensur ve manzum metinleri çevriyaziye aktarma becerisi ile birlikte Osmanlı Türkçesine ait kelime haznesi geliştirilir.

TSV 504 Tasavvuf Tarihi

Tasavvuf Tarihi, İslam bilim tarihi, İslam kültür tarihi, İslam düşünce tarihi gibi tarih disiplininin birçok önemli disipliniyle alış veriş halindedir. Tasavvuf tarihini Hz. Peygamber'in hayatından itibaren başlatan ve tasavvufun nüvesini bu dönemdeki İslam toplumunun yaşantısında bulan bir bakış, tasavvufun türedi ve tarihsel bir disiplin olmak yerine, İslam'ın inanç ve pratik nosyonlarına yapışık bir perspektif olduğunu söyleyecektir. Bu bakışın izi sürüldüğü takdirde, tasavvufun, İslam tarihi boyunca yaşanan dönüşümleri kendi perspektifi içinde yorumlayarak kabukta değişen ama özde tutarlı bir biçimde aynı kalan öğretisiyle karşılaşılacaktır. Ders, tasavvufun kabuktaki değişimlerini dönemlerin toplumsal ve siyasi bağlamları içinde okumayı temin eden bir perspektif kazandırmak isterken, yanı sıra değişmeyen ve bir süreklilik içinde nesiller boyu aktarılan öğretinin izini de sürecektir. Dersin amacı, öğrencinin, Tasavvuf Tarihi'ni bütüncül olarak kavramasını, önemli dönüm noktalarından haberdar olmasını, yanı sıra Tasavvuf ile ilgili çağdaş meselelerin ve tartışma alanlarının arka planını yakından görmesini sağlamaktır.

TSV 562 Arapçaya Giriş

Bilimsel yöntem, her disiplinin özgün metinlerinin orijinal dilinde incelenmesini esas alır. İslâm düşünce geleneği içinde yer alan tasavvuf, hem kaynakları hem literatürü bakımından Arapça dilbilgisinin gerekli olduğu bir alandır. Dersin içeriği, yüksek lisans programının muhtevası ve amaçlarına uygun şekilde oluşturulmuştur. Buna göre ders, herhangi bir Arapça dilbilgisi arka planına sahip olmayanlara yönelik verilen bir giriş eğitiminden sonra Osmanlı döneminde okutulan klasik yöntemi esas almaktadır. Ayrıca

anadili Arapça olan bir uzman dilbilimci tarafından modern bazı Arapça metinlerin inceleme ve müzâkeresi yapılmaktadır. Dersin amacı, ele alınan dinî ve tasavvufî kavramların orijinal dildeki işaret alanları hakkında bilgi ve farkındalık sahibi olmayı sağlayacak düzeyde bir dilbilgisi becerisini katılımcılara kazandırmaktır.

TSV 532 Tasavvuf Klasikleri

Her disiplinin tarihsel serüvenini, o ilim dalına özgü terimleri, başlıca temsilcilerinin görüşlerini ortaya koyan klasikleşmiş eserler mevcuttur. Bu derste tasavvufun müstakil bir ilim dalı haline geliş süreci ve sonrasında yazılan klasikleşmiş eserler ve içerikleri incelenir. Sûfî literatürünün muhtevası, dinî ve tasavvufî düşünce geleneğindeki yeri ve katkısı, kendisinden sonraki düşüncelere etkisi üzerinde durulur.

TSV 534 Tasavvuf Kültür ve Sanatı

Tasavvuf disiplini, doktrin, kültür ve tarih gibi bölümlerden oluşan bütüncül bir disiplindir. Tasavvufun kültürel içeriği, onun ürettiği kültür verimlerinden ve aynı zamanda etkilediği, dönüştürdüğü yerleşik kültürel yapılardan oluşur. Tasavvuf bir yandan kendisine özgü kültürel değerler üretmiş, öte yandan, halihazırda toplumda cari olan kültürel yapılara ve değerlere müdahil olmuştur. Ders, tasavvufun ürettiği ve müdahil olduğu kültür öğelerini ele alacaktır. Yanı sıra, bu kültürel üretimin arka planındaki zihniyeti belirginleştirmeye çalışacaktır. Yine tasavvufî hayatın içinde üretilen sanatın poetikası, görünümleri, gelişimi de dersin içeriğini oluşturacaktır. Dersin amacı Tasavvuf disiplininin, sosyal ve kültürel hayattaki yansımalarını ve verimlerini ele almak, tasavvufun yaşanan ve kültür üreten bir yapı olduğunu katılımcıların zihninde belirginleştirmek olacaktır.

TSV 536 Tasavvuf Edebiyatı ve Metin Tahlilleri

Tasavvufî Türk edebiyatının başlangıcı, gelişimi, kaynakları, geleneği, Türk edebiyatındaki yeri, biçim ve muhteva özellikleri, nazım türleri, tasavvuf terimleri, tasavvuf edebiyatının önemli temsilcileri ele alınır. Metin tahlilleri ile din, tasavvuf ve ahlâkın edebiyat ile ilişkisi, edebî metinlerdeki tasavvufî muhteva tanıtılır. Edebiyata yansıyan tasavvuf bilgisini araştırma ve değerlendirme becerisi edinilir.

TSV 538 Tasavvuf Ahlakı

Tasavvufun ahlâk üzerindeki tesirinin ölçülmesi için nazarî ahlâk ve pratik ahlâk üzerinde durulması amaçlanmaktadır. Nazarî ahlâk prensiplerinin öğretilmesi ile konunun bilimsel altyapısı hazırlanacaktır. Pratik ahlâk konusu da bu temele dayalı olarak ortaya konmaya çalışılacaktır. Hz. Peygamber'in hayatından ve bazı örnek şahsiyetlerin güzel ahlâkından örnekler sunulacaktır. Böylece gerek fertlerin gerek toplumun ahlâkî değerlerinin korunmasına yönelik katkı sağlanmaya gayret gösterilecektir.

Ders kapsamında tasavvufun İslâmî ilimler içerisindeki yeri, ahlâk eğitimi ve tasavvuf, ahlâkî unsurlardan, izzet, mürüvvet, vakar, hayâ, tevâzu, ferâgat, sabır, şükür, hilim vb. kavramlara yer verilecektir. İnsandaki üç kuvvetin ahlâkla ilişkisi, Hz. Peygamber'in hayatından güzel ahlâk örnekleri ile İslâm ümmetine yansıyan güzel ahlâk örnekleri işlenecektir. Diğer taraftan Kitap ve Sünnet ışığında

zühht, takva, muhabbet, tevekkül, kanaat ve çalışma anlayışı vb. kavramlar üzerinde durulacaktır. Ayrıca tasavvufun ahlâkı güzelleştirme metodu vurgulanacaktır.

TSV 540 Arapça Metinler

Tasavvuf literatüründe Osmanlıca, Arapça ve Farsça önemli bir yer tutmaktadır. Osmanlıca'yı bilmek için de önemli ölçüde Arapçayı bilmek gerekir. Tasavvuf bilim dalını meslek edinen talebelerin bu alandaki klasik ve edebî kaynakları birinci elden okumaları önem arz etmektedir. Bu metinleri, özellikle Tasavvuf klasiklerinden seçmek suretiyle, Arapça metin tahlilleri yapılacaktır. Ders kapsamında yapılacak yakın ve uzak okumalar çerçevesinde önemli mutasavvıflar ve bazı eserleri de konu edilmiş olacaktır. Metinler aşağıdaki kaynaklardan okutulacaktır: El-Luma', Sarrac, İhyâu Ulûmi'd-Dîn, İmam Gazâlî, Et-Taarruf, El-Kelabâzî, Er-Risâletü'l-Kuşeriye, El-Kuşeyrî, Edebu'd-Din Ve'd-Dünya, El-Mâverdî, Ahlâku'n-Nebî, Ebu's-Şeyh El-Asbahânî, Hilyetu'l-Evliyâ, Ebu Nuaym. Bu derste Hz. Peygamber'in hayatında gösterdiği güzel ahlâk örneklerinin yer aldığı metinler de okunacaktır. Yine metinler kapsamında, Hz. Peygamber'in ders halkasında oturmuş sahâbeden ve daha sonra gelip Kitap ve sünnet ışığında terbiye almış büyük zatların güzel ahlâkından bazı örnekler sunulacaktır.

TSV 542 İngilizce Tasavvuf Metinleri

Bu derste, klâsik dönem Sufilerin eserlerinin İngilizceleri çalışılacaktır. Dersin en önemli amacı öğrencinin İngilizce tasavvuf metinlerini okuyup anlaması ve akademik İngilizce kullanarak araştırma yazıları hazırlamak becerilerinin geliştirilmesidir. Okunacak metinler içerik analizleriyle yakından değerlendirilecektir. Kullanılan temalar, semboller ve terimler üzerinde derinlemesine durulacaktır. Sufilerin dünyasına İngilizce birincil ve ikincil kaynaklar aracılığıyla pencere aralamaya gayret ederken Cafer-i Sâdık'ın *Kurân tefsiri*, Rabia Adeviye'den şiirler, *Kuşeyrî Risâlesi*, Serrâc'ın *el-Lümâ*'sından, Ruzbihan Bakli'nin *Abherü'l-âşıkîn* kitabından "âşik ve mâşûkun ahlâkını," Allah aşkının şehîdi Hallâc-ı Mansur'un *Kitâbü't-Tavâsîn*'inden "Ezelî Nur Olan Hz. Muhammed" kısmını, Feridüddin Attar'ın *Tezkîretü'l-Evliyâ*'sından, Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin *Mesnevî*'sinden parçalar okutulacaktır.

TSV 544 Mevlânâ Düşüncesine Giriş

Mevlânâ, İslâm tasavvufunun yetiştirdiği müstesna şahsiyetlerden biridir. Özellikle aşk konusundaki görüşleri ile tasavvuf tarihinde âşıkların kutbu olarak görülmüştür. Ona izafeten kurulan Mevlevîyye asırlar boyunca Selçuklular ve Osmanlı döneminde sanatkâr yetiştiren birer güzel sanatlar akademisi işlevi görmüştür. Bu derste görüşleri ile Doğu ve Batıda birçok araştırmanın konusu yapılan Mevlânâ'nın düşüncesinin kaynakları, başlıca temaları, sûfî düşünce geleneğindeki yeri, Mevlânâ'dan esinlenerek oluşan Mevlevilik kültürünün esasları ele alınır. Mevlânâ'nın yaşayıp eserlerinde yer verdiği konuların günümüz insanı ve sorunlarına nasıl çözümler ürettiği hususu üzerinde durulur.

TSV 502 Tasavvufi İrfan Işığında Kur'ân ve Sünnet

Bilindiği üzere Kur'ân ve Sünnet, İslâm düşünce ve medeniyetinin temel kaynaklarıdır. İslâm düşüncesi bu temel kaynakların algılanma ve yorumlanmasına göre çeşitlilik arz etmektedir. Teoloji, felsefe, fıkıh vb. her disiplin bu kaynakları kendi metotlarına göre yorumlamışlardır. Tasavvufun aklın yanında bilgi kaynağı olarak derûnî keşf tecrübesine yer vermesi, ilk dönemlerden itibaren mutasavvıfların bu metinlerde, bunların görünür anlamıyla bağlantılı olan ancak ilk bakışta sadece dilbilgisi ile fark edilemeyen derin anlamlar görmelerine zemin hazırlamıştır. Asırlar boyunca yapılan bu yorumlar, dinî düşüncedeki tekdüzeliğin giderilmesine de katkı sunmuştur. Bu derste mutasavvıfların bu yorumlarının çeşitli örnekleri, tarihsel serüveni, istinat ettiği ilkeler, geçerlilik şartları ve bu yorumlardan ortaya çıkan ontoloji, epistemoloji ve etik değerler üzerinde durulacaktır. Bu yorumların İslâm düşüncesi içindeki yeri incelenecektir.

TSV 546 Tasavvufi Türk Edebiyatında Zirve Şahsiyetler

Tasavvufî Türk edebiyatını muhtevası, geleneği, kaynakları ile tanımak üzere 13. ve 19. yüzyıllar arasında yaşamış sûfî şairlerin eserleri ele alınır. Tasavvuf edebiyatının zirvedeki şairlerinin şiir yazmaktaki temel gayeleri, bu edebiyatın muhtevasını oluşturan Kur'an-ı Kerim ve hadis kültürü ile ahlâkî ve tasavvufî düşünce ortaya çıkarılır.

TSV 548 İbnü'l Arabî Düşüncesine Giriş

Muhyiddin İbnü'l-Arabî, kendisinden önceki İslâm düşünce geleneğini, sûfî tecrübenin verileriyle sistematik tarzda izah etmiş olması hasebiyle tasavvuf tarihinin en önemli sûfîleri arasında yer alır. Çoğu sûfî düşünür tarafından bu konudaki en önemli bilgi "Şeyhü'l-Ekber" vasfıyla anılır.

Tasavvufî düşüncenin ontoloji, epistemoloji ve etik alanındaki temel esaslarını şekillendiren birçok mutasavvıf düşünür ona izâfe edilen "Ekberî İrfân Geleneği" içinde yetişmiştir. Kendisine ait 550 civarında eser olduğu tahmin edilmekte ve bunların yaklaşık 245'inin günümüze ulaştığı bilinmektedir. Bu düşüncenin esasları Doğuda hemen bütün sûfî düşünürleri, Batıda Dante'den Voltaire'e birçok düşünürü ve düşünce sistemini geçmişte ve günümüzde etkilemiştir. Bu etki halen sürmektedir. Derste İbnü'l Arabî düşüncesinin esasları, başlıca kavramları, varlık konusundaki görüşleri, kendisinden sonraki döneme tesirleri ve günümüz dünyasında İbnü'l Arabî araştırmaları üzerinde durulmaktadır.

TSV 550 Tasavvuf ve Psikoloji

Ruh ve bedenin birbirini etkilediği düşüncesinden hareketle, tasavvuf ve psikoloji disiplinleri üzerinden insana ruh-beden bütünlüğü ile nasıl bakılması gerektiğine dair bilgi ve imkânların genişletilmesi ve geliştirilmesine yönelik bir derstir.

Ders, insan davranışlarını deneysel metotla inceleyen psikoloji biliminin bu alandaki katkıları ile tasavvufun ilgili konulardaki on dört asırlık tecrübesini, hikmet ve bilgeliğini multi-disipliner bir anlayışla ele alır. Ders, tasavvuf ve psikoloji alanlarında uzman iki öğretim üyesi tarafından iki alanın kesişen konuları etrafında benzerlikleri ve farklılıkları cihetiyle verilir. Derste ele alınan çalışmalarla ve incelenen metinlerle insanların temel psikolojik sorunları ve davranış bozukluklarına, tasavvufun bakış

açısının sunabileceği çözüm yolları ile tasavvufun teorik konularına psikolojinin nasıl pratik çözümler üretebileceği konuları incelenir.

TSV 552 İslam Düşünce Tarihi

İslâm düşünce geleneğini bütüncül bir tarzda anlamaya yönelik bir derstir. Felsefe, kelâm ve tasavvuf karşıtlığı şeklinde sunulan yaklaşımlar yerine İslâm düşünce tarihini bütüncül bir yaklaşımla anlamayı esas alır. İslâm düşünce akımlarını kendi dinamikleri içinde inceler. Antik Grek dönemi eserlerin tercümesinden Kindî, Fârâbî ve İbn Sinâ gibi Müslüman filozofların felsefe, din, metafizik konularındaki yaklaşımlarını öncelikle ele alan ders, Gazzalî ve İbn Rüşd ile devam eden kelâmî yaklaşımın tezahürlerini ve nihayet bunlardan sonra gelen İbnü'l-Arabî gibi sufilerin benzer konuları keşif metoduyla nasıl ele aldığını İslâm düşünce tarihindeki bütünlük ve yerleri bakımından değerlendirir.

TSV 554 19. Asır Sonrası Türkiye ve Dünyada Tasavvufi Akımlar

Tasavvuf tarihi dersinde tasavvufun ortaya çıkışı, oluşum ve gelişim evreleri, başlıca sûfî tarikatları hakkında bilgi sahibi olan öğrenciler bu derste 19. asır sonrası konunun Türkiye ve dünyadaki genel durumu hakkında ana hatlarıyla bilgi edinirler. Batıda ve İslâm coğrafyasında sûfî hareketlerin nüfuz ve tesiri, ihtida hareketlerindeki rolü konularında bilgi sahibi olurlar. Günümüzdeki mevcut akımlar ve yer verdikleri konular ile klasik dönem akımları arasında mukayese ve yorum yapma imkânı bulurlar.

TSV 556 Farsça

Bu derste Klasik Türk edebiyatında önemli yeri olan Fars dilinin temel gramerini öğrenilmesini sağlamak ve Türk şiirinde geçen Farsça kelime ve kavramları anlaşılmasına yardımcı olmak amaçlanmaktadır. Klasik Fars şiirinden örnek metinlerin okunup Türk edebiyatı ile karşılaştırma imkânı sağlamak üzere temel dilbilgisi konuları ele alınır, örnek metinler üzerinde uygulama yapılır.

TSV 524 Araştırma Yöntemleri

Bu ders, birçok kaynaktan gelen ancak anlamlandırılması giderek zorlaşan verilerin anlamlandırılması ve kullanılabilir hale getirilme süreci olan araştırma yöntemlerinin temellerini açıklamayı amaçlamaktadır. Öncelikle sosyal bilimler araştırmalarındaki metodoloji konusuna eğilen ders, ilgili örneklerle; araştırma planlaması, araştırma modellemesi, örnekleme, veri toplama ve verilerin analizi gibi aşamaların nasıl yapılacağına dair bilgi vermektedir. Daha sonra tasavvuf kültürü ve edebiyatıyla ilgili bir makalenin yazımında takip edilecek yöntem hakkında örnek makaleler üzerinden bilgi verilecek ve deneme makaleler yazdırılacaktır. Bu makaleler ile öğrencilerin temel kavramları öğrenmesi ve ileri araştırma uygulamaları için ihtiyaç duydukları düşünce yapısının kavratılması amaçlanmaktadır.

TSV 526 Mesleki Metinler

Derste Arapça, Farsça, Osmanlıca ve İngilizce dillerinde yazılmış klasik ve çağdaş metinlerden seçilen tasavvufî metinler takip edilecektir. Öğrencinin ilgili olduğu dildeki tasavvufî kavramlara âşinâlığını

artırmayı hedefleyen bir derstir. Tasavvufî terimlerin özellikle İngilizce doğru karşılıklarının bulunmasına yönelik belirli konularla sınırlı sözlük ve terim çalışmaları yapılacaktır.

TSV 528 İslam Medeniyeti Tarihi

Bu derste İslâm öncesi dönemde Arap yarımadasının kültüründen başlayarak tevhid inancı ve Hz. Muhammed'in peygamberliği, Hicret ve Yesrib şehrinin Medine oluşu, Medine Anayasası ile ilk Müslüman şehir devletinin kuruluşu, Hz. Peygamber'in Vedâ Hutbesi, 4 Halife Dönemi, Müslümanların Sünnî ve Şii olarak bölünüşü, Müslümanların topraklarını genişletmesi, İslâm âlim ve sanatçıların yükselişi, Bağdat ve Endülüs Emevî hükümdarlığı, Abbasiler, Selçuklular, İslâm Tasavvufu, ilim ve sanat, üç büyük Türk İmparatorluğu: Osmanlılar, Safevîler, Babürler, küresel ekonomik hareketlilik ve okyanus aşırı ticaret, toprak kayıpları, reformlar ve yeni uyanışlar, târihî, siyâsî, sosyal ve kültürel açıdan dünya tarihi ve medeniyeti içerisinde İslâm medeniyetinin yeri ve önemi üzerine çalışılacaktır. Dersin içeriği 7 târihî kısımda birincil ve ikincil kaynaklardan yararlanılarak incelenecektir: 1. "Oluşum ve Yönelim" dönemi 500-634, 2. "Dönüşüm ve Billurlaşma" dönemi 634-870, 3. "Parçalara Ayrılma ve Başarı" dönemi 970-1041, 4. "Göç ve Yenilenme" dönemi 1041-1405, 5. "İttihat ve Genişleme" dönemi 1405-1683, 6. "İslahat, Bağımlılık ve Kurtuluş" dönemi 1683-günümüze, 7. "İslâm ve Küreselleşme: Dolaşım Çağı

TSV 558 Tasavvuf ve Dinler Tarihi

Dinler ve dinî inançlar, ilkel kabilelerden en gelişmiş toplumlara kadar birçok toplumda insan davranışlarını ve faaliyetlerini yönlendiren hususların başında gelir. Bunlar arasında bir vahiy geleneğine dayalı semâvî dinler yanında farklı zaman, coğrafya ve kültürde ortaya çıkmış beşerî dinler ve dinî gelenekler de mevcuttur. Dinin aslı nedir, sorusuna bazı düşünürler, bu sorunun cevabının kutsalın doğrudan tecrübe edildiği mistik cihetinde aranması gerektiği şeklinde cevap verir. Bu derste dinlerin daha ziyade dinler tarihi disiplininde ele alınan fenomenolojik özelliklerinden ziyade yaşayan dünya dinlerinin mistik unsurları ve bunların tasavvuf ile irtibatı, benzerlik ve farklılıkları, kadim bilgelik geleneğindeki yeri, dinlerin coğrafya ve kültürel ihtiyaçların ötesindeki hakikatinin ne olduğuna dair konular ele alınır.

TSV 559 Proje Geliştirme

Dersin amacı öğrencilerin proje geliştirme konusunda akademik beceri ve yazım becerilerinin geliştirilmesidir. Ders kapsamında sosyal bilimlerde araştırma metotları, bilimsel bilginin özellikleri, tasavvufun İslami ilimler arasındaki yeri ve diğer sosyal bilimler ile ilişkisi bulunmaktadır.

TSV 563 Osmanlı Türkçesi Tasavvuf Metinleri

Dersin amacı Osmanlı Türkçesinin söz varlığını ve gramer özelliklerini kavramak; Osmanlı Türkçesi ile yazılmış tasavvufî metinleri okumak ve anlamaktır. Ders kapsamında Osmanlı Türkçesinde yer alan Arapça ve Farsça unsurlar ile tasavvuf edebiyatına ait metinler okunmaktadır.

TSV 564 Tasavvuf ve Őir

Dersin amacı dinin estetik ve sanat yönü üzerinde duran sufilerin bu konudaki görüş ve düşüncelerine dair toplu bir değerlendirme imkanı yapılabilmesi, sufilerin Őir anlayışını poetikasının ortaya konulmasıdır. Ders kapsamında tasavvuf sanat ilişkisi üzerinden sufi Őirin poetikası üzerinde durulacaktır. Konu Yunus Emre'den sonra Türkçede en çok Őiirleri ilahi ve nefes olarak söylenen Niyazi Mısri'nin divanı ve Őiirleri üzerinden etüt edilecektir. Tasavvufî Őiirde Kullanılan Ana Temâ ve Mecazlar ilahi aşkın tasavvufta yeri gibi konular divan üzerinden ele alınacaktır.

TSV 580 Dönem Projesi

PROGRAM AKADEMİK KADROSU

Prof. Dr. Emine YENİTERZİ

Enstitü Müdür Yardımcısı

Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden 1981'de mezun oldu. Eski Türk Edebiyatı alanında "Divan Şiirinde Na't" konulu tezi ile doktorasını tamamladı (1989). Akademik hayatına 1981-2011 yılları arasında Selçuk Üniversitesi'nde, 2011-2015 yılları arasında da İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nde devam etti. Başlıca çalışma alanları, klasik Türk şiiri, metin şerhi, dinî-ahlâkî-tasavvufî mesnevîler, manzum dinî türler ve Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'dir. Onun üzerinde kitabı ve bilimsel dergilerde yayımlanmış çok sayıda makalesi bulunmaktadır. Çeşitli kitaplarda bölümlerin ve ansiklopedi maddesinin yazarıdır. Başlıca eserleri *Sevginin Evrensel Mühendisi Mevlânâ, Türk Edebiyatında Na'tlar, Divan Şiirinde Na't, Kubbe-i Hadrâ'nın Gölgesinde-Mevlânâ Celâleddin Rûmî Üzerine Makaleler*'dir. Eserleriyle 2011 yılı DOST İslâm'a Hizmet Ödülüne lâyık görüldü. Halen Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nde öğretim üyesidir ve Enstitü Müdür Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

Prof. Dr. Osman Nuri KÜÇÜK

Enstitü Müdür Yardımcısı

Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. "Mevlânâ'ya Göre Mânevî Gelişim" konulu doktora çalışmasını Ankara Üniversitesi'nde tamamladı. 2000-2016 yılları arasında Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde görev yaptı. Uzmanlık alanı, tasavvuf ve psikoloji, vahdet-i vücud konuları, İbn-i Arabî ve Mevlânâ'dır. Başlıca eserleri arasında *Fusûsu'l-Hikem ve Mesnevî'de İnsan-ı Kâmil, Mevlânâ'ya Göre Mânevî Gelişim: Benliğin Dönüşümü ve Mî'râcı, Ne Varsa Sende Var- Mevlânâ'nın Sohbetleri, İbnü'l Arabî: Sayılar ve Rüyalar, Mevlânâ ve İktidar Yöneticilerle İlişkileri ve Moğol Casusluğu İddiaları* sayılabilir. Alanıyla ilgili araştırmalarda bulunmak üzere bir yıl süreyle ABD North Carolina Chapel Hill Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi olarak bulundu (2013). Hâlen Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nde öğretim üyesidir ve Enstitü Müdür Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

Doç. Dr. Niyazi BEKİ

Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Daha önce özel hocalardan Arapça, Bedi, Beyan, Maânî, Akaid/Kelâm, Fıkıh, Tefsir, Hadis, Mantık vb. İslâmî ilimleri okudu. Yüksek lisans derecesini Marmara Üniversitesi Hadis Anabilim Dalında yaptığı "es-Sülemî ve Kitâbu'l-Erbaîn li's-Sûfiyye" adlı tez çalışmasıyla aldı. Doktora çalışmasını, Sakarya Üniversitesi Tefsir Anabilim Dalında yaptığı "20. Asır Türkiye'sinde Tefsirde İşârâtü'l-l'caz Örneği" adlı teziyle tamamladı (1997). Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde 1993'te Arapça okutmanı olarak göreve başladı.

1998'de aynı kurumda Arap Dili ve Belâğatı Anabilim Dalı Başkanlığı görevine getirildi. 2003-2004'te Amerika'da Hartford Seminary'de misafir öğretim üyesi olarak bulundu. Halen Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Yard. Doç. Dr. F. Cangüzel Güner ZÜLFİKAR

Ankara Üniversitesi DTCF Genel Türk Tarihi bölümünden mezun oldu. Hacettepe Üniversitesi Tarih Anabilim Dalında "Aziz Mahmud Hüdâyî Külliyesi'nin Kuruluşu ve İlk Yüzyılı" başlıklı doktora tezini tamamladı. North Carolina Chapel Hill ve Duke Üniversitelerinde tasavvuf ve İslâm Medeniyeti konularında dersler verdi. UNC-Chapel Hill'de Orta Doğu ve Müslüman Medeniyetleri Araştırma Merkezi'nde başkan yardımcılığı görevinde bulundu (2006-2010). UNC-Chapel Hill'de Turkish Studies Programını kurdu (2009) ve Aralık 2013'e dek programda öğretim üyesi

olarak görev yaptı. Ekim 2013'te Türkiye'ye döndü, İstanbul Ticaret ve Haliç Üniversitelerinde görev yaptı. Halen Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nde yarı zamanlı öğretim üyesi statüsünde dersler vermektedir.

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Murat ÖZEL

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun olmuş, lisansüstü çalışmalarını Selçuk Üniversitesi'nde İslâm Felsefesi ve Tasavvuf alanında tamamlamıştır. Kültür ve düşünce ağırlıklı televizyon programları hazırlayıp sunmuştur. Başlıca eserleri arasında *İbn Atâullah El-İskenderî: Hayatı, Eserleri, Görüşleri* ve *Karaman Müftülerinden Şeyh Mehmed Kudsi Çakılcı* sayılabilir. Doktrinel yanıyla olduğu kadar, tasavvufun tarihi ve kültürüyle de ilgilenmektedir. Tasavvufî bilgi teorisi, Kuzey Afrika tasavvufu, tasavvufî edebiyat öncelikli ilgi alanlarıdır. *Kalbin Kararı* adlı şiir kitabı ile Türkiye

Yazarlar Birliği 2014 Yılın Şairi ödülünü kazanmıştır. Bunun dışında *Bir Şair Bisikletle*, *Kaf ve Rengi* ve *Kış Bilgisi* adlı şiir kitapları vardır. Halen Yalova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde, Tasavvuf Anabilim Dalında öğretim üyesi olup, Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nde yarı zamanlı öğretim üyesi olarak dersler vermektedir.

Arzu Eylül YALÇINKAYA

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 2013 yılında İstanbul Üniversitesi Tasavvuf Anabilim Dalında "Kenan Rifâî'nin Mesnevî Sohbetleri" başlıklı yüksek lisans tezini verdi. *Neyden Dinle: Suyu Arayan Balıklar* adlı eserin yazarıdır, *Sohbetler* ve *Kenan Rifâî'den Mesnevî Hâtıraları* isimli kitapların editörlüğünü yapmıştır. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalında doktorasını yapmakta, aynı zamanda Harvard Üniversitesi Dini Etütler Bölümünde ikinci bir yüksek lisans programına devam etmektedir. Halen Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nde öğretim yardımcısı olarak görev

yapmaktadır.

Prof. Dr. Mahmud Erol KILIÇ

Üsküdar Üniversitesi Rektör Danışmanı

İ. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olduktan sonra bir müddet yurtdışında araştırmalarda bulundu. Ayrıca bazı âlimlerden klasik tarzda dersler okudu ve bazı sufi üstatların özel derslerine devam ederek kendini geliştirdi. Lisans sonrası çalışmalarını genel olarak mânevî ilimlerde, özel olarak da İslâm tasavvufu alanında yoğunlaştırdı. Türkiye üniversitelerinde "Tasavvuf Anabilim Dalı"nın kuruluşunun ardından bu anabilim dalında yapılan ilk doktora tezi sayılan "İbn Arabî'de Varlık ve Mertebeleri" isimli tezini savundu. Türkçe ve yabancı dillerde birçok ansiklopedi ve dergilerde sahasıyla ilgili makaleleri yayınlandı. Türkiye Yazarlar Birliği 2004 yılında *Sufi ve Şiir* isimli kitabını inceleme-araştırma dalında yılın kitabı seçti. Marmara Üniversitesi Tasavvuf Anabilim Dalı Sistemik Tasavvuf Bilim Dalı Başkanlığı ve İstanbul Türk ve İslâm Eserleri Müzesi başkanlığı yaptı. Merkezi Tahran'da bulunan İslâm Konferansı Üye Ülkeler Parlamentolar Birliği (İKÖPAB) Genel Sekreterliğine seçildi (2008). Bunun yanı sıra, merkezi Oxford'da bulunan Muhyiddin İbn Arabi Society'nin şeref üyesi, Islamic Manuscript Association'nın (TIMA) da yönetim kurulu başkanıdır. Eserleri arasında *Sufi ve Şiir*, *Evvele Yolculuk*, *Şeyh-i Ekber*, *Hermesler Hermes*, *Anadolu'nun Ruhu* sayılabilir.

Cemâlnur SARGUT

Üsküdar Üniversitesi Rektör Danışmanı

Üniversite eğitimini kimya mühendisliği alanında tamamladıktan sonra kimya öğretmeni olarak görev yaptı. Türk Kadınları Kültür Derneği'nin (TÜRKKAD) İstanbul Şubesi Başkanı ve Kerim Eğitim, Kültür ve Sağlık Vakfı kurucusudur. Otuz yılı aşkın süredir tasavvuf alanında çok yönlü çalışmalar yapmaktadır. Kur'ân-ı Kerîm üzerine büyük mutasavvıfların yorumlarına dayalı çalışmaları ve Fusûsu'l Hikem şerhleri yayınlanmıştır. Yurtiçinde ve yurtdışında İslâm tasavvufu alanında seminerler vermektedir. North Carolina Üniversitesi (2009) ve Pekin Üniversitesi'nde (2011) "Kenan Rifai Distinguished Professorship on Islamic Studies" kürsülerinin kurulmasına, 2015 yılında Kyoto Üniversitesi'nde Kenan Rifâî Tasavvuf Araştırmaları Merkezi'nin kurulmasına öncülük etti. 2014 yılında Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan'la güç birliği yaparak, Üsküdar Üniversitesi'nde Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nün kurulmasında rol aldı. Halen Üsküdar Üniversitesi Rektör Danışmanı olarak görev yapmakta ve Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nde dersler vermektedir.